

9040-osios GUID

Su AAI skaidrumu susijusi
geroji praktika

INTOSAI gairės parengtos
Tarptautinės aukščiausiųjų audito
institucijų organizacijos (INTOSAI)
kaip INTOSAI profesinių nutarimų
sistemos dalis. Daugiau
informacijos galima rasti adresu
www.issai.org

INTOSAI

Iki IFPP dokumentas – šis dokumentas buvo parengtas iki sukuriant INTOSAI profesinių nutarimų sistemą (IFPP) 2016 m., todėl formalia paskirtimi gali skirtis nuo naujausių INTOSAI audito gairių.

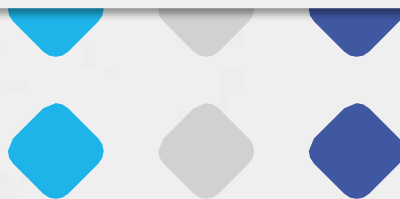
INTOSAI

INTOSAI 2019 m.

- 1) Anksčiau žinomas kaip 21-asis TAAIS „Skaidrumo ir atskaitomybės principai: principai ir geroji praktika“.
- 2) Patvirtintas 2007 m.
- 3) Sukūrus INTOSAI profesinių nutarimų sistemą (IFPP), dokumentas pervadintas 9040-osiomis GUID „Su AAI skaidrumu susijusi geroji praktika“ ir 2019 m. atlikti redakciniai pakeitimai.

9040-osios GUID yra skelbiamos visomis oficialiomis INTOSAI kalbomis: anglų, arabų, ispanų, prancūzų ir vokiečių.

TURINYS

1. ĮVADAS	4
TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	4
2. PRINCIPAI	5
1 PRINCIPAS	5
AAI vykdo savo pareigas pagal atskaitomybės ir skaidrumo galimybes suteikiančią teisinę bazę.	
2 PRINCIPAS	6
AAI viešai skelbia savo įgaliojimus, įsipareigojimus, misiją ir strategiją.	
3 PRINCIPAS	7
AAI taiko objektyvius ir skaidrius audito standartus, procesus ir metodus.	
4 PRINCIPAS	8
AAI taiko aukštas vientisumo ir etikos normas visų lygių darbuotojams.	
5 PRINCIPAS	9
AAI užtikrina, kad šie atskaitomybės ir skaidrumo principai nėra kompromituojami, kai naudojamosi išorės specialistų pagalba.	
6 PRINCIPAS	10
AAI tvarko savo veiklą ekonomiškai, veiksmingai, rezultatyviai ir laikantis įstatymų bei reglamentų ir apie tai rengia viešas ataskaitas.	
7 PRINCIPAS	12
AAI viešai skelbia savo atliekamų auditų rezultatus ir jų išvadas dėl bendros vyriausybės veiklos.	
8 PRINCIPAS	13
AAI laiku ir plačiai praneša apie savo veiklą ir audito rezultatus žiniasklaidoje, tinklalapiuose ir kitomis priemonėmis.	
9 PRINCIPAS	14
AAI naudojami išorinėmis ir nepriklausomomis konsultacijomis, kad pagerintų savo darbo kokybę ir padidintų pasitikėjimą.	

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

20-ajame INTOSAI-P „Skaidrumo ir atskaitomybės principai“ pateikiami AAI skaidrumo ir atskaitomybės principai, kurių būtų laikomasi rodant savo pačių valdymo ir praktikos pavyzdį.

Šiame dokumente pateikiamą gerąją praktiką sudaro keli su skaidrumu ir atskaitomybe susijusios AAI praktikos pavyzdžiai. Kad būtų patogiau šį dokumentą skaityti, 20-ojo INTOSAI-P standarto principai pateikiami pasviruoju šriftu.

Tai – nuolat tobulinamas dokumentas. AAI praktikai vystantis ir sukuriant naujus metodus, AAI skatinamos dalintis savo patirtimi.

1 PRINCIPAS

AAI vykdo savo pareigas pagal atskaitomybės ir skaidrumo galimybes suteikiančią teisinę bazę.

- » *AAI turi turėti rekomendacinius teisės aktus ir reglamentus, pagal kuriuos jos būtų atsakingos ir atskaitingos.*
- » *Tokie teisės aktai ir reglamentai paprastai apima (1) audito instituciją, jurisdikciją ir įsipareigojimus, (2) AAI vadovo ir kolegialių institucijų narių paskyrimo ir atleidimo sąlygas, (3) AAI veiklos ir finansinio valdymo reikalavimus, (4) audito ataskaitų viešinimą laiku, (5) AAI veiklos apžvalgą, ir (6) pusiausvyrą tarp visuomenės prieigos prie informacijos ir audito įrodymų konfidencialumą bei kitą AAI informaciją.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » AAI vaidmuo ir pareigos nėra nustatyti teisės aktuose. Kai AAI vadovas turi ministro pareigų statusą, AAI priima konkretų organizacinės elgsenos kodeksą, kad būtų labiau nepriklausomos nuo vykdomosios valdžios. AAI atsiriboja nuo vykdomosios valdžios, nedalyvaudamos visuose kabineto susitikimuose arba renginiuose; jos dalyvauja tik tada, kai tai būtina audito darbui įvykdyti. Daugelyje tinklalapių yra rubrika pavadinimu „Teisės aktai“ arba „Teisiniai įgaliojimai“, kurioje pateikiama teisinė bazė, pagal kurią veikia AAI ir, kai kuriais atvejais, pateikiamos tiesioginės nuorodos į atitinkamus dokumentus.
- » Kai kuriose AAI, teisės aktai turi išsamias nuorodas į skaidrumo ir atskaitomybės principus. Kai kurios AAI remiasi tomis atskaitomybės ir skaidrumo taisyklėmis, kurios taikomos AAI generaliniam auditoriui.
- » Yra AAI teisės aktų, kuriuose parlamentui arba visuomenei teikiama prieiga prie AAI dokumentų. Vienai AAI teisės aktai teikia išsamų sąrašą priežasčių, pagal kurias informacijos galima neskelbti viešai.

- » Kai kurios AAI naudojami 1999 m. priimtu TVF „Fiskalinio skaidrumo geros praktikos kodeksu“.

2 PRINCIPAS

AAI viešai skelbia savo įgaliojimus, įsipareigojimus, misiją ir strategiją.

- » *AAI viešai skelbia savo įgaliojimus, misiją, organizaciją, strategiją ir santykius su įvairiais dalyviais, įskaitant įstatymų leidžiamosios valdžios ir vykdomosios valdžios institucijas.*
- » *AAI vadovo ir kolegialių institucijų narių paskyrimo, pakartotinio skyrimo, samdos, atstatydinimo ir išėjimo į pensiją sąlygos skelbiamos viešai.*
- » *AAI yra skatinamos teikti viešąją pagrindinę informaciją apie jų įgaliojimus, atsakomybę, misiją, strategiją ir veiklą viena iš oficialių INTOSAI kalbų ir jos valstybės kalba.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » Daugelis AAI skelbia informaciją apie savo įgaliojimus, atsakomybę, misiją ir strategiją.
- » Kai kurios AAI skelbia, ar jos gali laisvai nuspręsti dėl atliktinų auditų (pvz., kai už auditus atsako kitos institucijos, pavyzdžiui, dėl biudžete nenumatytų lėšų arba saugumo sektoriaus).
- » Viena AAI turi daug „faktų suvestinių“, kad padėtų parlamentarams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims suprasti jų darbo specifiką labai praktišku lygmeniu (pavyzdžiui, kaip generalinio auditoriaus tarnyba atlieka veiklos auditą).
- » Keliose AAI informacija skelbiama jų tinklalapyje kartu su informaciniais bukletais, skelbiami jų uždaviniai bei veikla dviem arba daugiau oficialių INTOSAI kalbų.
- » Kai kuriose AAI informacija prieinama ne vien tik oficialiomis kalbomis.

3 PRINCIPAS

AAI taiko objektyvius ir skaidrius audito standartus, procesus ir metodus.

- » *AAI taiko tokius standartus ir metodikas, kurie atitinka INTOSAI pagrindinius audito principus, sukurtus pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.*
- » *AAI informuoja, kokie yra standartai ir metodikos ir kaip AAI atitinka jų reikalavimus.*
- » *AAI informuoja apie audito darbų apimtį, kurią jie įsipareigoja įvykdyti pagal turimus įgaliojimus ir remiantis rizikos įvertinimu bei planavimo eiga.*
- » *AAI bendrauja su audituojamu subjektu dėl kriterijų, kuriais bus grindžiamos AAI nuomonės.*
- » *AAI nuolat informuoja audituojamą instituciją apie audito tikslus, metodiką ir išvadas.*
- » *AAI turi sudaryti sąlygas audituojamam subjektui teikti pastabas dėl audito pastebėjimų, diskutuoti ir reaguoti į rekomendacijas.*
- » *AAI turi veiksmingus stebėjimo po audito mechanizmus ir praneša savo rekomendacijas, kad užtikrintų, jog audituojami subjektai tinkamai reaguoja į jų bei įstatymų leidėjų pateiktus pastebėjimus ir rekomendacijas (10-ojo INTOSAI P „Meksiko deklaracija dėl AAI nepriklausomumo“ – 7 principas).*
- » *AAI stebėjimo po audito procedūros sudaro audituojamam subjektui galimybę teikti informaciją apie taikytas taisyklingas priemones arba paaiškinti, kodėl tokių priemonių nebuvo imtasi.*
- » *AAI turi įgyvendinti tinkamą audito atlikimo ir ataskaitų teikimo kokybės užtikrinimo sistemą ir tokią sistemą reguliariai nepriklausomai įvertinti.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » Visos apklaustos AAI taiko šį principą. Vis dėlto, kai kurios AAI, be jau esamų TAAIS, išleido vadovus, funkcinės direktyvas, priemones ir gaires.
- » Atsižvelgiant į tiksliai vykdomas AAI rekomendacijas, galima pateikti tris pavyzdžius:

- viena AAI savo reguliarioje ataskaitoje parlamentui pristatė „Statuso ataskaitą“, kurioje pateikiamas vyriausybės veiksmų rekomendacijų, pateiktų pagal ankstesnes veiklos audito ataskaitas, atžvilgiu įvertinimas.
 - kita AAI skiria antrąją savo metinės ataskaitos dalį „AAI pastebėjimai dėl stebėsenos po audito“ ir išleidžia veiklos rodiklius, matuojančius įgyvendinamą rekomendacijų skaičių.
 - trečioji AAI savo parlamentui pateiktoje metinėje ataskaitoje apie valstybinę ataskaitą įtraukia nuorodą į svarbiausias rekomendacijas, išleistas tų metų audito ataskaitose.
- » Daugelis AAI:
- skelbia audito metodiką savo tinklalapiuose. Tai apima veiklos ir finansų audito vadovus bei funkcines audito gaires ir priemones.
 - savo tinklalapiuose skelbia planuotų veiklos auditų sąrašą.
 - į savo skelbiamas audito ataskaitas įtraukia audituojamo subjekto atsakymą.
 - turi reguliarias išorines bendras peržiūras, užtikrinančias, kad jų kokybės valdymo sistema yra tinkamai sukurta ir efektyviai veikia. AAI taip pat atlieka savo auditų praktines peržiūras. Bendrų peržiūrų rezultatai ir praktinių peržiūrų santraukos skelbiamos jų tinklalapiuose, jų metinėse ataskaitose arba bet kuriuo spausdintu pavidalu.
 - viena AAI atliko sisteminių palyginimą, kad užtikrintų, kad vidinės audito gairės tinkamai atspindi TAAIS. AAI veiklos tikslu tapo vidinių audito gairių atnaujinimas praėjus daugiausiai 12 mėnesių nuo daugelio naujų TAAIS, kaip „patvirtinimo versijos“ išleidimo.

4 PRINCIPAS

AAI taiko aukštas vientisumo ir etikos normas visų lygių darbuotojams.

- » *AAI yra pasitvirtinusios etikos taisyklės ir kodeksus, politiką ir praktiką, atitinkančias 130-ąją TAAIS „Etikos kodeksas“.*
- » *AAI užkerta kelią vidiniams interesų konfliktams ir korupcijai bei užtikrina savo veiklos skaidrumą ir teisėtumą.*
- » *AAI aktyviai skatina etišką elgseną visoje organizacijoje.*

- » *Etikos reikalavimai ir auditorių, teisėjų (teismų atveju), valstybės tarnautojų ir kitų asmenų įsipareigojimai viešiniams.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » AAI taiko vertybių rinkinį ir etikos bei profesinės elgsenos kodeksą, kurie atstoja jų darbo gaires.
- » AAI yra įsipareigojusi laikytis ekonomiškumo, skaidrumo ir aukščiausių etikos standartų finansinio administravimo srityje. Viena AAI viešai savo tinklalapyje skelbia AAI vadovo ir vyresniųjų vadovų kelionės ir apgyvendinimo išlaidas.
- » Dviejose AAI auditorius, kiekvieno audito pradžioje, pasirašo galimo interesų konflikto nebuvimo deklaraciją, kurią gali įvertinti vyresnioji vadovybė bei ja remtis.
- » Panašiai, daugelis AAI priėmė etikos kodeksą savo teisėjams ir sudarė etikos komisiją.
- » Kai kurios AAI yra įsipareigojusios pašalinti savo narius iš jo su asmeniniais ryšiais susijusios veiklos.
- » Viena AAI savo audito ataskaitoje atskleidė situaciją, kurioje buvo interesų konfliktas, ir veiksmus, kurių ėmėsi AAI, siekdama užtikrinti, kad toje situacijoje nedalyvavo vyresnysis darbuotojas ir jis neturėjo prieigos prie dokumentų arba su auditu susijusios veiklos.
- » Kai kuriais atvejais, etikos įsipareigojimai apima teisėjo priesaiką ir nuosavybės deklaracijų registraciją.

5 PRINCIPAS

AAI užtikrina, kad šie atskaitomybės ir skaidrumo principai nėra kompromituojami, kai naudojamos išorės specialistų pagalba.

- » *AAI turi užtikrinti, kad sutarčių su išoriniais specialistais sudarymas nemenkina atskaitomybės ir skaidrumo principų.*
- » *Išorinių subjektų, tiek viešų, tiek privačių, samdymas specialistų ir audito veiklai atlikti yra AAI atsakomybė ir jam taikomi etikos reikalavimai (ypač interesų konfliktas) ir politika, siekiant užtikrinti etiškumą ir nepriklausomumą.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » Kai kurios AAI tiksliai apibrėžia sutarčių sudarymo taisykles, įskaitant išorinių specialistų galimų interesų konfliktų deklaraciją.
- » Viena AAI savo tinklalapyje viešina visas sutartis, kurių vertė viršija 10 000 JAV dolerių.

6 PRINCIPAS

AAI tvarko savo veiklą ekonomiškai, veiksmingai, rezultatyviai ir laikantis įstatymų bei reglamentų ir apie tai rengia viešas ataskaitas.

- » *AAI pasitelkia patikimą valdymo praktiką, įskaitant tinkamą vidinę savo finansinio valdymo ir veiklos kontrolę. Tai gali apimti vidaus auditus ir kitas priemones.*
- » *AAI finansinės ataskaitos yra viešinamos ir atliekamas jų nepriklausomas išorės auditas arba parlamento peržiūra.*
- » *AAI vertina ir praneša apie savo veiklą visose srityse, pvz., finansinis auditas, atitikties auditas, jurisdikcinė veikla (AAI kaip teismai), veiklos auditas, programos vertinimas ir išvados dėl vyriausybės veiklos.*
- » *AAI išlaiko ir vysto įgūdžius ir kompetencijas, kurių reikia darbui atlikti, kad pasiektų savo misiją ir įvykdytų įsipareigojimus.*
- » *AAI viešina informaciją apie bendrą savo biudžetą ir praneša apie finansavimo šaltinius (parlamento lėšų paskyrimas, bendras biudžetas, finansų ministerija, agentūros, mokesčiai) ir tai, kaip tokie ištekliai naudojami.*
- » *AAI matuoja ir praneša apie jų naudojamų lėšų efektyvumą ir rezultatyvumą.*
- » *AAI taip pat gali pasitelkti audito komitetus, sudarytus iš nepriklausomų narių daugumos, kurie peržiūrėtų ir prisidėtų prie finansinio valdymo ir atskaitingumo procedūrų.*
- » *AAI gali pasinaudoti veiklos rodikliais, siekdamas įvertinti audito darbo vertę parlamentui, gyventojams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims.*
- » *AAI vertina savo visuomeninį matomumą, rezultatus ir poveikį, remdamosi išoriniu grįžtamuoju ryšiu.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » Daug AAI teikia daugybę savo veiklos rodiklių pavyzdžių.
- » Kai kurios AAI šiai temai yra paskyrusios viešas ataskaitas.
- » Kai kurie naudojamų veiklos rodiklių yra šie:
 - veiklos ataskaitų skaičius (veikla);
 - AAI audito plano vykdymo lygis;
 - rekomendacijų įgyvendinimo lygis;
 - finansinė / nefinansinė nauda, gaunama iš įgyvendintų AAI rekomendacijų;
 - liudijimų / pristatymų parlamentui / kongresui skaičius;
 - audito ataskaitos baigimo grafikas.
- » Daugelis AAI naudoja išorinį grįžtamąjį ryšį, pvz., konsultacijas tinklalapyje, suinteresuotųjų šalių apklausas, spaudos aprėptį.
- » Daugelis AAI:
 - taiko privalomą mokymą programą, kad užtikrintų, kad darbuotojai turi tinkamų įgūdžių ir žinių audito darbui atlikti.
 - turi sudarę oficialų susitarimą dėl mokymo su profesionaliomis institucijomis.
 - skelbia metinę veiklos ataskaitą, kurioje įtrauktas veiklos rodiklių ir rezultatų skaičius; ataskaitoje yra puslapis, kuriame skelbiami metų pasiekimai bei tobulintinos sritys. Ataskaitoje pateikiama santrauka, kurioje skelbiami metų tikslai ir pasiekti rezultatai. Veiklos rodiklių pavyzdžiai apima rekomendacijų įgyvendinimo lygmenį ir parlamento posėdžių ir pasitarimų skaičių. Kita šioje ataskaitoje pateikta informacija apima suinteresuotųjų šalių (parlamentarų, vyriausybės departamentų ir valstybinių korporacijų) apklausos rezultatus, finansinę veiklą, rodančią veiklos kaštus, kompensacijas ir naudą bei audito finansines ataskaitas.
- » Kai kurios AAI turi audito ir rizikos komitetą.
- » Viena AAI nustato veiklos tikslus, pagrįstus ataskaitų pavyzdžių išorinio vertinimo rezultatu. AAI pranešimą parlamentui apie skundus ir veiklos audito rezultatus vertina pripažinti akademiniai ekspertai. Išoriniai komunikacijos

specialistai vertina ataskaitos pateikimo kokybę. AAI praneša apie veiklos tikslus savo metinėje ataskaitoje.

7 PRINCIPAS

AAI viešai skelbia savo atliekamų auditų rezultatus ir jų išvadas dėl bendros vyriausybės veiklos.

- » *AAI viešai skelbia audito metu prietas išvadas ir rekomendacijas, nebent jos laikomos konfidencialiomis pagal konkrečius įstatymus ir reglamentus.*
- » *AAI praneša apie priemones, kurių buvo imtasi dėl jų pateiktų rekomendacijų.*
- » *Teismais esančios AAI praneša apie apskaitininkams arba vadovams taikomas poveikio priemones ir baudas.*
- » *AAI taip pat viešai skelbia bendrus audito rezultatus, pvz., vyriausybės bendrą biudžeto įgyvendinimą, finansines sąlygas ir sandorius ir bendrą finansinio valdymo eigą bei, jei įtrauktą į teisinę bazę, profesinius pajėgumus.*
- » *AAI palaiko glaudžius santykius su atitinkamais parlamento komitetais, kad jiems padėtų geriau suprasti audito ataskaitas ir išvadas bei imtis atitinkamų veiksmų.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » AAI (teismai arba kiti modeliai) praneša apie audito metu atskleistų galimų nusikalstamų veikų skaičių.
- » Daugelis peržiūrėtų AAI pripažįsta būtinybę viešai skelbti savo audito rezultatus ir kitų leidinių prieinamumą. Šių leidinių paiešką galima atlikti pagal skirtingus kriterijus: metus, agentūras / institucijas, temą ir t. t.
- » Kai kurios AAI siūlo ataskaitų santraukas. Viename AAI tinklalapyje yra rubrika „Elektroninių laiškų atnaujinimai“, kuris, užsisakius, suteikia prieigą prie naujausių AAI leidinių per elektroninį pašta.
- » Daugelyje šalių AAI vadovas pateikia ataskaitų išvadas (visas arba pasirinktas) parlamento komitetams, o kai kuriose šalyse – karaliui arba prezidentui.
- » Vienoje AAI, AAI vadovas kasmet asmeniškai įsitraukia į bendras išorinių suinteresuotųjų šalių grupes (įstatymų leidėjai, vyriausybės vykdomoji valdžia, patarėjai ir merai), dalindamasis savo prietomis išvadomis ir audito rezultatų

analize. Ta pati AAI taip pat teikia biudžeto komitetams orientacines gaires ir mokymą finansinio valdymo klausimais, kad jie geriau suprastų audito ataskaitas ir būtų pagarbesni audituojamiems subjektams.

- » Daugelis AAI teikia raštus naujiems parlamento komitetų nariams, pabrėžiančius pavyzdžius, kai vyriausybė nesiėmė ankstesnėse audito ataskaitose rekomenduojamų veiksmų. Tai daroma po kiekvienų rinkimų, pripažįstant, kad parlamente yra daug naujų narių.
- » AAI vadovas reguliariai rengia oficialius ir neoficialius susitikimus su parlamento komitetų pirmininkais ir nariais bei su audituojamų subjektų ministrų pavaduotojais. Šie susitikimai suteikia AAI vadovui galimybę paaiškinti AAI vaidmenį ir įgaliojimus ir geriau suprasti įvairių komitetų poreikius bei problemas ir rizikas, su kuriomis susiduria audituojami subjektai.
- » Viena AAI pateikė parlamentarams gaires pavadinimu „Viešųjų išlaidų nagrinėjimas“, kad padėtų jiems peržiūrėti vyriausybės biudžetą. Gairių tikslas yra išaiškinti procedūrą ir į jas įtraukti rekomenduojami klausimai, kuriuos parlamentarai gali pateikti departamentams ir agentūroms.
- » Kai kurios AAI turi įgaliojimus komentuoti preliminarų biudžetą.
- » Kai kurios AAI komentuoja labai didelius infrastruktūros projektus.
- » Daugelis AAI bendrauja su vyriausybinėmis institucijomis, kovojančiomis su korupcija

8 PRINCIPAS

AAI laiku ir plačiai praneša apie savo veiklą ir audito rezultatus žiniasklaidoje, tinklalapiuose ir kitomis priemonėmis.

- » *AAI atvirai bendrauja su spauda ir kitomis suinteresuotomis šalimis ir praneša apie savo veiklą ir audito rezultatus bei yra matomos visuomeninėje arenoje.*
- » *AAI skatina visuomeninį ir akademinį susidomėjimą savo svarbiausiomis išvadomis.*
- » *Audito ataskaitų ir teismo nutarimų ištraukos pateikiamos viena iš oficialių INTOSAI kalbų ir tos valstybės kalba.*
- » *AAI inicijuoja ir atlieka auditus ir laiku išleidžia atitinkamas ataskaitas. Skaidrumas ir atskaitomybė bus skatinami, jei audito darbas ir suteikta informacija nebus pasenę.*

- » *AAI ataskaitos skelbiamos ir pateikiamos plačiai visuomenei įvairiomis priemonėmis (pvz., santraukos, grafikai, vaizdo pristatymai, pranešimai spaudai).*

» GEROJI PRAKTIKA

- » AAI ataskaitos skelbiamos jų tinklalapiuose.
- » AAI rengia spaudos konferencijas, išleidusios audito ataskaitas, kad paaiškintų jų turinį.
- » AAI propaguoja proaktyvų požiūrį į pilietinę visuomenę. Kai kurios AAI samdo komunikacijos specialistus ataskaitoms peržiūrėti, kad užtikrintų, kad ataskaitos parašytos paprasta ir suprantama kalba.
- » Viena AAI žurnalistams ir ieškantiesiems informacijos apie AAI siūlo spaudos centro portalą bei naujienas, pranešimus, kalbas ir svarbią išaitinę informaciją.
- » Viena AAI pristato panašią antraštę. Kiekvienam AAI leidiniui galimas spaudos pranešimas, kalbos, santraukos ir straipsniai.
- » Viena AAI turi paskirtą atstovą žiniasklaidai, kuris yra žiniasklaidos pasiekiamas. Be to, ši AAI rengia reguliarius susitikimus su pagrindiniais spaudos leidėjais, kad padėtų jiems suprasti audito ataskaitas ir jie spausdintų tikslus straipsnius teisingame kontekste.
- » Vienos AAI vadovas reguliariai susitinka su žurnalistu per spaudos konferenciją, kuri vyksta po audito ataskaitos paskelbimo, ir duoda interviu. AAI vadovas taip pat susitinka su parlamentarais, kad paaiškintų AAI skirtą biudžetą ir aptartų jos ataskaitą dėl planų ir prioritetų, jos veiklos ataskaitą ir valdymo praktiką.

9 PRINCIPAS

AAI naudojami išoriniais ir nepriklausomomis konsultacijomis, kad pagerintų savo darbo kokybę ir padidintų pasitikėjimą.

- » *AAI laikosi tarptautinių aukščiausiųjų audito institucijų standartų ir siekia toliau mokytis, pasitelkdamas išorinių šalių rekomendacijas arba kompetenciją.*
- » *AAI gali prašyti išorinio nepriklausomo savo veiklos ir standartų įgyvendinimo įvertinimo. Tam gali būti pasitelkiamas tarpusavio vertinimas.*

- » *AAI gali naudotis išorinių ekspertų paslaugomis nepriklausomoms, kompetentingoms konsultacijoms teikti, įskaitant su auditu susijusius techninius aspektus.*
- » *AAI viešai praneša apie tarpusavio vertinimo ir nepriklausomo išorės vertinimo rezultatus.*
- » *AAI gali gauti naudos iš jungtinio arba lygiagretaus audito.*
- » *Gerindama savo darbo kokybę, AAI gali prisidėti prie profesinių gebėjimų tobulinimo finansinio valdymo srityje.*

» GEROJI PRAKTIKA

- » Yra AAI, kuriose buvo atliktas tarpusavio vertinimas, o rezultatai skelbiami jų tinklalapiuose.
- » AAI gauna konsultacijų iš kelių komitetų, turinčių išorinių narių. Šie nariai yra atitinkamos patirties turintys ekspertai, pavyzdžiui, aplinkosaugos grupių vadovaujantys atstovai, akademinė bendruomenė, buvę valstybės tarnautojai ir privataus sektoriaus apskaitos įmonės.
- » AAI naudoja ekspertų įvertinimą (srityse, apimančiose su auditu susijusius techninius klausimus) arba akademinį grįžtamąjį ryšį, kriterijų nustatymą: informacines sistemas ir aktuarinį įvertinimą.
- » Kelios AAI dalyvauja jungtiniuose audituose aplinkosaugos klausimais.
- » Kita AAI savo teisėtumo auditams taiko nepriklausomą techninį vertinimą, kurį atlieka valstybinė nepriklausoma auditorių priežiūros tarnyba, o jos veiklos auditus vertina tarptautinės AAI bendros peržiūros komanda.
- » Kai kurios AAI atlieka bendrus auditus su skirtingos jurisdikcijos AAI, kai dalijamasi audito tikslais, kriterijais ir audito programomis. Audito tarnybos individualiai atsiskaito atitinkamoms įstatymų leidimo institucijoms. Tokių bendrų auditų pavyzdžiai apima čiabuvių klausimus, pavyzdžiui, paslaugos, teikiamos rezervatuose gyvenantiems vaikams ir sveikatos sektoriuje teikiamos paslaugos dėl veiklos rodiklių.
- » Viena AAI įsteigė nepriklausomą grupę, skirtą aplinkosaugos ir tvarios plėtros praktikai peržiūrėti ir rekomendacijoms, kaip galima stiprinti tokią praktiką, pateikti.
- » Viena AAI naudoja išorinių konsultantų paslaugas „bendro kokybės valdymo“ arba „užsakovo“ peržiūroms atlikti, apimant pokalbius su aukščiausiojo lygio

vykdomosios valdžios atstovais ir pagrindiniais kontaktiniais asmenimis audituojamose ministerijose, viešuosiuose subjektuose ir kitose suinteresuotosiose šalyse.

- » Kai kurio AAI išlaiko ryšį su universitetais, kad pagerintų savo darbo kokybę.
- » Kai kurios AAI išlaiko oficialų mechanizmą, kuriuo visuomenė gali perduoti konkrečius nusiskundimus ir pasiūlymus dėl audito.